

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายเพื่อหาความสัมพันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างแรงสนับสนุนทางสังคมและความหวังของผู้ติดเชื้อเอชไอวี ความหวังและพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อเอชไอวี รวมทั้งแรงสนับสนุนทางสังคมและพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อเอชไอวี โดยศึกษาในผู้ติดเชื้อที่มีอาการสัมพันธ์กับเอชไอวี ที่เข้ารับการบำบัด ณ วัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี จำนวน 70 ราย ระหว่างเดือน กรกฎาคม ถึงเดือนสิงหาคม 2539 โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติดังนี้ คือ เป็นทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุ 20-60 ปี เข้ารับการบำบัดมาแล้วเป็นเวลา 5-6 เดือน และมีอัตราการทำกิจกรรมในแต่ละเดือนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ไม่เป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่กำลังตั้งครรภ์ สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เข้าใจภาษาไทย สามารถสื่อสารกันได้ดี และยินดีให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไป 2) แบบสัมภาษณ์แรงสนับสนุนทางสังคมของผู้ติดเชื้อเอชไอวี เป็นแบบสัมภาษณ์แหล่งประโยชน์ส่วนบุคคลส่วนที่ 2 สร้างโดยแบรนด์และไวเนิร์ต (Brandt & Weinert, 1985) แปลเป็นภาษาไทยโดยจิรภา หงษ์ตระกูล (2532) และดัดแปลงใช้กับผู้ติดเชื้อเอชไอวีโดย เปรมฤทัย น้อยหมั่นไวย (2536) ผู้วิจัยดัดแปลงแบบสัมภาษณ์ให้เหมาะสมกับผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่เข้ารับการบำบัดในวัด และนำไปหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านตรวจสอบ ซึ่งได้ค่าความตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิ และดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากันคือ 0.94 และนำไปหาความเชื่อมั่น ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.83 3) แบบสัมภาษณ์ความหวังของผู้ติดเชื้อเอชไอวี ที่ผู้วิจัยแปลและดัดแปลงมาจากดัชนีของความหวังของเฮิร์ท (Herth, 1992) และนำไปหาความเที่ยงตรงตาม

เนื้อหา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านตรวจสอบ ได้ค่าความตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิเท่ากับ 0.79 และดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.75 ก่อนนำไปหาความเชื่อมั่น ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.81 4) แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อเอชไอวี เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างเอง โดยครอบคลุมแนวคิดทฤษฎีการดูแลตนเองของ โอเร็ม ทั้งด้านการดูแลตนเองที่จำเป็นโดยทั่วไป การดูแลตนเองที่จำเป็นตามระยะพัฒนาการ และการดูแลตนเองที่จำเป็นเมื่อมีปัญหาทางด้านสุขภาพ และนำไปหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านตรวจสอบ ซึ่งได้ค่าความตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิเท่ากับ 0.78 และดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.73 และนำไปหาความเชื่อมั่น ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.70 หลังจากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ทั้งหมดไปดำเนินการเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีมีคะแนนเฉลี่ยของแรงสนับสนุนทางสังคมในด้านการได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ และด้านการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลอื่นมากที่สุด รองลงมาคือด้านการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ด้านความรักใคร่ผูกพัน และด้านความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ตามลำดับ
2. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีมีคะแนนเฉลี่ยของความหวัง ในด้านความรู้สึกรู้สึกภายในที่พร้อมและคาดหวังในทางบวกมากที่สุด รองลงมาคือด้านความสัมพันธ์ระหว่างและบุคคลอื่น และด้านความรู้สึกรู้สึกภายในที่เกิดขึ้นชั่วคราวและในอนาคต ตามลำดับ
3. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีมีคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการดูแลตนเองค่อนข้างสูง
4. แรงสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความหวังของผู้ติดเชื้อเอชไอวีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)
5. ความหวังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อเอชไอวีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)
6. แรงสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อเอชไอวี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางสำหรับบุคลากรในทีมสุขภาพ ได้นำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการวางแผนการพยาบาลเพื่อส่งเสริมให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีมีพฤติกรรมดูแลตนเองที่เหมาะสม
2. เป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำปัจจัยเรื่องความหวัง แรงสนับสนุนทางสังคม มาเป็นแนวทางในการวางแผนการดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยโรคเรื้อรังประเภทอื่น
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยทางการพยาบาลเกี่ยวกับพฤติกรรมดูแลตนเองในประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

ด้านปฏิบัติการพยาบาล

จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้ติดเชื้อเอชไอวีจะมีพฤติกรรมที่ดีได้ถ้ามีความหวังในชีวิตและได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม ดังนั้นกระบวนการของการให้การพยาบาลเพื่อส่งเสริมให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีมีพฤติกรรมดูแลตนเองที่ดี จะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ บุคลากรในทีมสุขภาพต้องให้ความช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอชไอวี โดย

1. ประเมินพฤติกรรมดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อเอชไอวี หากพบว่าผู้ติดเชื้อเอชไอวีมีพฤติกรรมดูแลตนเองที่ไม่เหมาะสม พยาบาลควรร่วมวางแผนกับบุคลากรในทีมสุขภาพ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับครอบครัวของผู้ติดเชื้อเอชไอวี เพื่อส่งเสริมให้มีพฤติกรรมดูแลตนเองที่เหมาะสม รวมทั้งควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการติดตาม สนับสนุนและให้การช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอชไอวีอย่างต่อเนื่อง

2. วางแผนให้การสนับสนุนเพื่อส่งเสริมให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีมีความหวังในการดำเนินชีวิตโดย

- 2.1 ช่วยผู้ติดเชื้อเอชไอวีค้นหาเหตุผลในการมีชีวิตอยู่ เช่น จะต้องต่อสู้กับโรคต่อไปเพื่อครอบครัว

2.2 สร้างเครือข่ายและแหล่งสนับสนุนทางสังคมให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีให้เกิดกำลังใจ พร้อมทั้งจะต่อสู้กับความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้น

2.3 หาแหล่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจให้ โดยเฉพาะเรื่องศาสนา ควรสนับสนุนให้มีการประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนาของตน

2.4 ให้ข้อมูลและข้อเท็จจริงทางการแพทย์ เพราะการให้ข้อมูลที่ดียิ่งจะทำให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีรับรู้ต่อโรคได้ถูกต้อง มีทัศนคติต่อโรคในทางบวก สนใจที่จะดูแลตนเองอย่างเหมาะสม แต่พยาบาลควรสำรวจความพร้อมของผู้ติดเชื้อเอชไอวีในการรับฟังข้อมูลก่อน

3. ส่งเสริมให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมอย่างเพียงพอ โดย

3.1 ให้คำแนะนำ ปรึกษา แก่แหล่งของแรงสนับสนุนทางสังคมของผู้ติดเชื้อเอชไอวี เช่น ญาติพี่น้อง บุคคลรอบข้าง เป็นต้น ให้ตระหนักถึงบทบาท ความสำคัญของตนในการช่วยเหลือให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีมีพฤติกรรมดูแลตนเองที่ดี รวมทั้งให้ความรู้เรื่องโรค การดูแลช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่เหมาะสม ตลอดจนวิธีการส่งเสริมให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีมีพฤติกรรมดูแลตนเองอย่างถูกต้อง

3.2 บทบาทเป็นผู้ให้การสนับสนุนทางสังคมโดยสนับสนุนด้านจิตใจ เช่น ให้กำลังใจ ชมเชย กระตุ้น เป็นต้น เพื่อให้มีพฤติกรรมดูแลตนเองที่ดี นอกจากนี้ควรให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคอย่างสม่ำเสมอ

ด้านการศึกษา

ควรจัดให้พยาบาลได้มีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อเอชไอวี และการส่งเสริมให้มีพฤติกรรมดูแลตนเองที่ดี เพื่อเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการให้การพยาบาลผู้ป่วย และสำหรับนักศึกษาพยาบาล ควรจัดให้มีหลักสูตรที่มีเนื้อหาที่เน้นถึงความสำคัญของพฤติกรรมดูแลตนเอง และปัจจัยที่ส่งเสริมให้มีพฤติกรรมดูแลตนเองที่ดี เช่น แรงสนับสนุนทางสังคมและความหวัง ตลอดจนเตรียมนักศึกษาให้มีความรู้เกี่ยวกับการให้การพยาบาล เพื่อส่งเสริมให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีมีพฤติกรรมดูแลตนเองที่ดีต่อไป

ด้านการวิจัย

ควรมีการสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผู้ติดเชื้อเอชไอวีในด้านอื่น ๆ ต่อไป เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมให้มีพฤติกรรมดูแลตนเองที่ดี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนารูปแบบการให้การสนับสนุนด้านข้อมูล ข่าวสาร หรือด้านอารมณ์ และนำไปทดสอบในกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวี เพื่อส่งเสริมให้มีพฤติกรรมการดูแลตนเองที่ดี
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยหรือตัวแปรอื่นที่ไม่ได้นำมาศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ที่คาดว่าจะมีผลต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อเอชไอวี
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติมในเรื่องความหวังของผู้ติดเชื้อเอชไอวี เพื่อให้ได้ข้อมูลจากผู้ติดเชื้อเอชไอวีบรรยายเกี่ยวกับความหวังในชีวิต ซึ่งถ้าข้อมูลเชิงคุณภาพสอดคล้องกับความหวังของผู้ติดเชื้อเอชไอวีในการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นการยืนยันผลการวิจัยครั้งนี้มากขึ้น